

Oroszországi menekültek táborában valahol Magyarországon

Kétszáz ezer orosz menekült el a Szovjet elől Magyarországon át

Befejeződött az átvonulás

Időtlen idők terhe alatt hallgat az élet itt, a Kárpátokban. A párás, lomha félhomályban fekete alakok hullámanak. A völgy mélyén kocsik, szekerek, menetelő csapatok, lovak és tehenek között Gogol holt lelkei bandukolnak ismeretlenül, ismeretlen célok felé. Testvér menekül a testvér elől, vér a vértől, ember az embertől. A Don, a Prut, a Dnyeszter, a Dnyeper, a San partján sok-sok tűzhelyen utolsót lobbant a láng és kialudtak a fények a macskaszemű ablakok mögött.

Száz ezer ember menekül a székely országotokon, az előnyomuló oroszok elől. Kínzott, vörösré égett szemükből egyért kiált a vágy:

— Élni!... élni akárhol, szegényen, idegenül, mindenről lemondva, csak otthon nem, a szovjet paradicsomban.

Hetek, legtöbbször hónapok óta menekültje már az országotoknak. Bakancsban vagy mezitláb róják a kilométerek ezreit. Otthon még volt csizmája, bakancsa mindenkinek, de az országotak könyörtelenek és irgalmatlan az idők is.

Megáradt emberfolyó

Váratlanul, meglepetésszerűen ért az első hullám a székely határszorosba. Egy áprilisi hajnal vetette őket a hágókra. Dermedt félelem, megfagyott rémület ült az arcukon, ziháló mellükben a türelmetlenség.

— Tovább, csak tovább!... Minél nyugatabbra!...

És a sorompók megnyíltak előttük. A székely határvédelem pillanatok alatt nagyszabású óvintézkedéseket fogantatott s az új népvándorlás tízezrei rendezetten, meleg ételhez jutva haladtak keresztül az országon. Magyar kezek, megértő, segítői akaró, szenvedésekben edzett székelyek szeretettel nyújtottak feléjük s a szteppék kozákjai, ukrán, kalmük, cserkesz, vogul, mongol, tatár menekültjei, a hazát és otthont vesztett szerencsétlenek ismét emberré formálódottak a felcsillag érzések meglóbbanó fényében.

Hatalmas, húsz-harminc kilométer hosszú emberfolyam egy-egy menekülő oszlop. Elnézem ezt az emberfolyót.

A hold és a nap még látja egymást, amikor 14.000—15.000 ember elindul a táborból, hogy naplementéig elérje az előtte járó oszlop táborhelyét.

Parancsszavak kúsznak fel hozzám dombtetőre, ahonnan legtovább látni Isten országa felé. Alattam ványadt, szomorúszemű, sárszínű emberek áradó folyamára rángatódzik és hernyó módra fúrja előre magát az út porában.

Ítélet a táborban

I Székér székér mögött és köztük lesoványodott lovak és tehenek ezrei, felettük egy elborult világ konok némasága. Mer' csend ül, pokolian éles csend a hazát és otthont keresőt áradata felett. Honvédek, esendőrök és kozákok kísérik a végtelen menetet.

Egy megfutamodott élet áldozatai verődtek össze a magyar országotokon és mégis, példás a rend és a fegyelem közöttük. Rendbontás, lopás alig fordul elő. Ha büntetni kell, az kemény és példátmutató, de részvétet nem ébreszt.

A határra rendelt magyar állatorvos Fedorovics tehenét fertőzőnek találta és nem engedte meg az országba való behozatalát. A szakállas, szélesarcú orosz jajgatni kezdett, a tehenet egyetlen vagyona volt, semmi módon nem akart megválni tőle. A lármára előkerült az oszlop ukrán parancsnoka. Itélt a háromágú kancsuka és a tehenet román területen marad, Fedorovics pedig visszért a szekerehez.

A szívenütött sunyi orosz este elköthötte az ukrán ezredés tehenét és a maga szekere mellé állította. Az oszlop húsz kilométer hosszú vonalán nehéz megtalálni az ellopott tehenet. Az ezredés csak órák múlva pillantotta meg Fedorovics szekerenél a hegyesszarvú apró riskát. Elővette revolverét és szó nélkül föbelőtte a volvaj muzsikot.

Fedorovics kidőlt a sorból, az ezredes visszament az oszlop élére és a szomszédok eltemették az orosz parasztot.

Könny nem esett, szó nem hangzott, részvét nem hullott az elmaradó magányos sír felé.

A népvándorlás örök ismétlődő törvénye ítélte az idegen országoton az idők mélyéből kilépő jog és erkölcs nevében.

Duzja, a donmenti leány

Még Duzja arca sem felhősödött el, pedig előtte halt meg Fedorovics. Duzja 17 éves, nyulánk, kékszemű donmenti leány. Nem hasonlít a többi erőscsontú, szélesarcú orosz leányhoz. Ajándék itt a táborban, szép és vidám egérfogai mindig nevetésre állnak. Titokzatos, de eleve elkallódásra ítélte virág, a szürke, tépett és gyökerét vesztett emberfolyóban.

— Tedd össze a kezed és imádkozz, Duzja!... — szólok hozzá a tolmácson keresztül.

Duzja nevet, szőke haja kék szemének Botticelli-keret ad.

— Nem tudok imádkozni...

Aztán elmondja, nem imádkozott soha. Nem is tanította senki. Társai kinézték volna maguk közül. De ha fél, gondol valamire és az jó, mert elkergeti a félelmet.

Duzja is belevesz a lomhán úszó emberáradatba, de a szavai itt maradnak sokáig.

A falvakból kijönnek a székely lakosok az országútra és kenyeret adnak a menekülteknek. Ilyenkor fecsillanak a szemek s az elnyúlt fakó ember arcokra mosoly torzul.

Döcögnek a szekerek. A kerekek forgása egyre távolabb zavarja a múltat. És lassan mindentől elszakadnak, ami emlék és emlékeztető egy volt és elhagyott másik életre. Ma egyik lovuktól válnak meg, holnap kidől a sorból a tehen, aztán elmarad a székér, már

csak a pugeta és meztelen életet viszik csupasz tenyerükön.

Új haza, új étel

Egy északerdélyi pályaudvaron vonatra szállnak és a német hatóságok elszállítják őket Németországba. A népi németek, az ukránok, a kozákok, a hadifoglyok különböző helyekre kerülnek, ahol kipihenik magukat s aztán beolvadnak az alkotó, új nemzeti munka-közösségbe.

A székely határvédelmi parancsnokság a német katonai hatóságokkal karöltve intézik a menekült elszállítását. Eleinte a csikmezei szorosokban rendszertelenül, ezres csoportokban lépték át a határt, de később egy déli hágót jelölték ki a belépésre, majd fő táborot állítottak fel részükre, ahol fertőtlenítték őket, rendezik az oszlopokat és elejét veszik a fertőző betegségek behurcolásának.

A táborban minden személy napi 600 gram kenyeret, 150 gram főzeléket, heti 100 gram kolbászt, 250 gram saj-

tot, 225 gram zsírt, 200 gram gyümölcsöt és havi 120 gram cukrot kap. Ellátásuk bőséges és kitűnő, ami a magyar és a német katonai kirendeltségek és parancsnokságok megértő, emberbaráti ténykedését dicséri. A menekült ellátására jellemző, hogy például április 25-től május 4-ig 178.342 napi adagot, 111.412 lóadagot és 11.950 marhaadagot osztottak ki.

Az oroszok elől menekülő lakosság legnagyobb része már átvonult az országon. Számuk eléri a 200.000-et. Ellátásuk, ellátásuk és védekező ellátásuk komoly és nehéz feladatot rótt a honvédségre, de a tervszerűen irányított komoly munka minden akadályt legyőzött.

Esténként, mikor a víz, a fű, az erdő és a szél beszélni kezd, talán felkődlik előttük a Don, egy-egy arc, régi sír, megcsendesedett szerelem... Aztán, behunyják szemüket... Már csak temető ott minden a számukra...

Z. Szabó Béla.
haditudósító főhadnagy

DEUTSCHE ZEITUNG

POLITISCHE RUNDSCHAU

Unbedingte Siegeszuversicht

Sztójay's Erklärungen nach dem Besuch beim Führer

Berlin, 9. Juni. — Das DNB. meldet: Ministerpräsident und Außenminister Sztójay empfing nach seiner Rückkehr aus dem Führerhauptquartier den Budapester Vertreter des Deutschen Nachrichtenbüros, Dr. Stephan Graf Schlippenbach. Der Ministerpräsident gab zunächst seiner Freude darüber Ausdruck, dass er nicht nur Gelegenheit hatte, mit dem Führer im Geiste der traditionellen deutsch-ungarischen Freundschaft eine herzliche Aussprache zu führen, sondern auch seinen engsten Mitarbeiterstab anzutreffen. Er sei — wie er sagte — tief beeindruckt von der souveränen Ruhe und der unbedingten Siegeszuversicht, die er im Führerhauptquartier angetroffen habe. Auf die Frage, wie er die Invasion beurteile, sagte der Ministerpräsident u. a.: „Die Anglo-Amerikaner hätten sich zu diesem für sie so überaus schwierigen Entschluss offensichtlich unter dem stärksten Druck Moskaus durchbringen müssen. Das Überraschungsmoment sei völlig ausgeschal-